

Nadaljevanje povesti o smetarskih ljudskih pijavkah.

Kako baroni premoga goljufajo ljudstvo s prodajanjem starih smeti in škrovin za dober trdi premog po oderuskih cenah. Smet, ki leži v gomilah že blizu sto let, mešajo med svež premog. Dobiček znaša čez tisoč odstotkov. Rudarji niso bili nikdar plačani za nakladanje odpadkov.

Pregled večjih dnevnih dogodkov.

Amerika.

Vihar usmrtil 32 oseb v raznih državah Unije. Navihani slepar izvelkel \$37,000 iz "praktičnih" ameriških kapitalistov. Veliki fiasko najemanja skebov za Francijo. Imena generalov, admiralov in visokih zveznih uradnikov na listi tihotapca s žganjem. Baroni premoga prodajajo smeti s tisočdelnim dobičkom.

Inozemstvo.

Francoski teror v Ruhr. Devet Nemcev ubitih za dva Francoza. Francosko-belgijska armada v Nemčiji se poveča za 20,000 mož. Angleži pomagajo Svobodni irski državi loviti republikance; 110 oseb aretiranih. Delavci v Angliji protestirajo proti voditeljem, ki so zadnji teden sedeli s kraljem pri pojedini. Veliki izgredi v Barceloni na Španskem.

KAKO SE POTEGNEJO AMERIŠKI KAPITALISTI

Navihani slepar je izvelkel iz njih \$37,000, ko jim je prodal vrsto protirevolucije.

DOBRO JIH JE OSKUBILI

New York, N. Y. — (Federated Press. Piše Harry Godfrey.) — Ameriški kapitalisti so praktični ljudje, ki ne kupujejo maškar, ki jih, kakor nezavedni proletarci, ali če pride k njim človek in jim pove, da so ruski sovjeti na "zadnji nogi" in samo njihovega kapitala je še treba, pa telebnejo (namreč sovjeti) na tla — tedaj pa kupijo ne samo maškar, temveč tudi crknenje podgane v žaklju!

Sedemindeset tovarnarjev iz Združenih držav, med katerimi je nekaj takih, ki so na velikem glasu, je plačalo po tisoč dolarjev vsak premetenemu sleparju, ki jih je "prepričal", da boljše-viška vlada Rusije "pade vsak hip". Tovarnarji so investirali po tisočaku v nove "Združene države ruske", ki imajo slediti padu sovjetski republiki. — Med temi, ki so se dali tako imenitno potegniti so glava La Crosse Plow Co., American Fork and Moe Co., Detroit Twist Mill Co., J. H. Williams Co. v Brooklynu, Henry Disston and Sons Co., Messenger Mfg. Co. v Tatamiju, Pa. in drugi.

Mož, ki je pobiral kapital za pokop ruskih sovjetov, se piše Walter L. Webster. Zdj se nahaja v ječi v New Yorku, ker noče nihče podpisati zan poročila v vsoti \$10,000. Webster je obiskal bogate tovarnarje in jim pod pogojem stroge tajnosti "dokazal", da sovjetska vlada v Moskvi pravkar miga s zadnjim nožnim prstom — najdlje v per tednih zamiga poslednjikrat in potem pridejo "Ruske združene države" in s njimi vred zlata prilika za ameriške kapitaliste. On, Webster, bo edini nakupovalni agent za Združene države v Rusiji; v Združenih državah Ameriki; on zastopa "Webster Trading korporacijo". Vsi tiati podjetniki, ki hočejo biti prvi na investivni listi, morajo takoj "investirati" mlenkost tisoč dolarjev vsak v dokaz svoje trdnosti vere.

In roca so "investirali"! Sedemindeset kapitalistov, ki so drugače silno prefrigani, praktični možje in ne bi za svet kupili Brooklynskega mosta od prejšnjega (Dalje na 2. strani.)

"PUŠTITE MALE K MENI" — DA MI GARAJO ZA MOJ DOBIČEK.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Department za delo zopet poroča o velikem izkoriščanju otrok. Popot se poročilo nanaša na polja sladkorne pese po srednjem zapadu Združenih držav. Všetiti so tudi trije okraji v Michiganu. Poročilo se glasi, da na teh poljih delajo otroci od šestega do šestnajstega leta starosti petnajst ur dnevno, namesto da bi hodili v šole.

PROCES PROTI FOSTERJU IN TOVARIŠEM.

Izbranje porotnikov: tri ženske na poroti; protidelavski fanatiki.

St. Joseph, Mich. — Obravnava proti Williamu Z. Fosterju iz Chicaga je bila odprta v ponedeljek na tujaknjem sodišču. Foster je obtožen, da je ustanovil organizacijo, katere uči "doktrine kriminalnega sindikalizma". Druge obtožbe proti njemu so bile zavržene. Z njim vred je obtoženih 21 komunistov, ki pridajo po-zneje na vrsto. Proces izvaja iz policijskega navala na delavce komunistične stranke, ki so v zadnjem avgustu obdržali tajno konvencijo v šumi tujaknjega okraja. Foster trdi, da ni bil na tej konvenciji.

Državni pravdnik Charles W. Gore je hitro izbral poroto, na kateri so tri ženske, nato pa je Frank P. Walsh, glavni zagovornik obtoženec, začel izpraševati porotnike. Izpraševanje je pokazalo, da so porotniki vpoklicani fanatični nasprotniki revolucionarnih organizacij. Walsh je takoj odalovil Iva Sizerja, neunjakega tesarja, ki je dejal, da je pripravljen preliti zadnjo kapljo svoje krvi za preprečitev revolucije v Združenih državah; odalovljen je bil tudi bivši pomorščak C. R. Roberts, ki se je izrazil zelo sovražno napram socialistom in komunistom.

Ko je Walsh vprašal mrs. Olsonovo, soprogo tovarniškega nadzornika, da naj raztolmači besede "rdečkar", "komunizem", "mednarodna solidarnost" itd., je rekla, da po njenem mnenju je rdečkar "zabiti inozemec".

Državni pravdnik je izpraševal začasne porotnike, če so čitali pisma obrambe, katerih je bilo poslanih 15,000 na vse volilce okraja Bergien, izmed katerih se imajo izbrati porotniki. Samo dva sta pristnila, da sta čitala, nakar sta bila odslovljena.

NEURJE JE ZARTEVALO 32 ŽRTEV.

Chicago, Ill. — Dvaintrideset oseb je izgubilo življenje in 88 je bilo ranjenih v velikem viharju z deževnim nalivom, točo in snegom, ki divjal v ponedeljek zjutraj, oziroma v nedeljo ponoči v mnogih državah Unije. Neurje je naradilo milijone dolarjev škode, ko je vihar podrl hiše in druge stavbe.

Delavci v Angliji obsojajo voditelje,

ki so zadnji teden večerjali s kraljem in kraljico.

London, 13. marca. — "Daily Herald", glasilo Delavske stranke, je prišel prinašati dolge proteste delavcev, posameznih članov in krajevnih organizacij, ki ostro obsojajo akcije treh voditeljev stranke, kateri so zadnji teden večerjali s angleškim kraljem in kraljico v palači viskanta Astorja. Kapitalistični listi so takrat poročali z velikim veseljem, kako so delavski voditelji "lomili kruh" s kraljem, našemljeni v dvornem kostumu. Thomas, Clynes in Snowden so ti voditelji. Delavci vprašujejo, kaj pomeni to bratovanje in gostovanje s kraljem, ki meče voditelje laboritor v zelo slabo luč. Ali morda sličje vladajoči razredi pomirje-nje trpeče delavske mase s tem, da pritegnejo nase voditelje ali da jih razdvoje?

"Daily Herald" piše v uvodniku, da so prizadeti voditelji sami odgovorni za svoja dejanja in morajo se vedeti, kaj delajo.

MED PETIMI ŽENSKAMI JE ENA MEZONA DELAVKA V TEJ DEŽELI.

Ženaka mora delati, ker potrebuje denar njena družina.

SKORO VSE ŽENSKKE, KI ŽIVE DOMA, DAJO SVOJ ZASLUŽEK DRUŽINI.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Med vsakimi petimi ženskami v Zdr. državah je ena mezna delavka, ali kakor pravi štetni urad, je ena "koristno uslužbena". In ženski urad zveznega delavskega departamenta je poizkušal dognati, koliko žensk deli izven svojega doma. Kakor pravi omenjeni urad, je dognano, da delajo ženske zato, ker potrebujejo denar; ni ga jim treba samo, da vzdržujejo sebe, nego tudi zato, ker ga je treba njih družinam. V ilustracijo te trditve navaja urad družino, v kateri dela oče, ali ne zasluži za dostati, da bi mogel šesteroglavi družini preskrbeti vse življenske potrebitine.

"Mati v tej družini ne dela," pravi ženski urad z resko ironijo. "Vsi na delo izven hiše ne hodi; njeno delo je kuhanje, gospodinjstvo, čiščenje in pažnja na dvoje najmlajših otrok. Nadalje ima polne roke življan in nekaj drugih takih opravkov, s katerimi si krajša svoj prosti čas. V družini sta tudi dva starejša otroka. Eden je fant, star dvajset let, drugi je dekle, staro 18 let. Oba hodita na delo."

Navedena je potem razlika med fantovim in dekletovim zaslužkom, daš delata oboja isto število ur na dan. Nadalje se razlikujeta ta otroka tudi v tem, da daje dekle ves svoj zaslužek svojim staršim, došim si fant obdrži, kolikor potrebuje. Med 10 ženskami, ki žive pri svojih starših, jih daje sedem ves svoj zaslužek svojim družinam.

V preiskavanju, zakaj delajo ženske, naleti ženski urad dostikrat na naslednji odgovor: "Gotovo. Jas sem dajala ves svoj do-nar svoji družini, odkar sem bila otrok ... In sedaj, ko sem omožena in ko hodi moj mož na delo, (Dalje na 2. strani.)

Veliki fiasko na-jemalca skebov.

Krasni načrt za odpošiljanje zamorcev iz Amerike v Ruhr je padel v vodo.

New York, N. Y. — (Federated Press. Piše Harry Godfrey.) — George S. Daugherty, bivši pomožni policijski komisar v New Yorku, ima dane s svojim bratom Harryjem privatno detektivsko agencuro, ki oglašuje v listih, da "skrbi za industrialni mir v tovarnah." Pred nekaj tedni je Harry prišel iz Evrope in seboj je prinesel krasni načrt, ki je prekašal vse, kar so do danes za-črtali ameriški razbijalci stavk, namreč načrt za pošiljanje tiso-čev ameriških zamorcev v Ruhr, kjer imajo kopati nemški premog pod zaščito francoskih bajonetov. Daughertyjeva agencura je imela dobivati 50 centov dnevno od vsakega črnea, katerega pošlje v Francijo. Harry je bil tak navdušen glede tega načrta, da je izblebel vso stvar pred re-porteji, ko se je iskreal v New Yorku. Pogodbo je naredil s francoskim delavskim komisarjem Louisom Jusseraujem. Vse je bilo v redu, samo zamorcev ni bilo — in teh tudi ne bo.

Harry je na veliko jezo izvedel zadnji teden, da se neče odzvati niti sto zamorcev, ki bi hoteli iti v Nemčijo kopat premog, čeprav jim je obljubil sedem dolarjev dnevne mezde, prosto hrano in stanovanje in prosto vožnjo čez morje. Harry ima načrt in pogodbo, samo skebov še nima.

POST MU NI PRAVNIČ POMA-GAL.

Jamestown, Ky. — Rev. Josip Woodridge se je sklenil postiti toliko časa, dokler bi se ne vrnil vsaj en grobnik v naročje njegove cerkve. Ali naposled je uvidel, da mu tudi post ni pomagal prok-nje pred božji tron, zakaj, grešni-ki so ostali še vnaprej trdovratni in se niso marali vrniti v njegovo cerkev.

Več kakor teden dni se je držal vsakršne hrane. Ko je končno izprevidel, da se njegov bog prav nič ne zmeni za njegove molitve in poste, se je nehaj postiti ter polagoma jemati hrano vase.

LASTNIKI NEUNJSKEGA PREMOMA ODIRAJO LJUD-STVO Z VISOKIMI CENAMI.

Washington, D. C. — Odborni-ki rudarske organizacije so v svojem poročilu zvezni premogarski komisiji obtožili operatorje neunljajkih rogov mehkega premoga iz West Virginije, da so roparji prve vrste. Omenjeni operatorji so letos zopet podražili premog, daš nimajo ne centa več izdatkov kot so jih imeli lani. "Premog je bil podražen v mnogih krajih Amerike, toda roparske cene v West Virginiji presegaajo vse meje," se glasi poročilo.

IMENA ODLIČNIH OSEB NA ŽGANJARSKI LISTI.

Med imeni generalov, admiralov, polkovnikov, majorjev, kapitanov in drugih uradnikov je najti tudi imena nekaterih jako znamenitih žensk iz Washingtona.

NAČELNIKI DRŽAVNEGA VOJNEGA IN MORNARIČNEGA DEPARTAMENTA PA RAZNE DRUGE OSEBNOSTI SO RAZBULJENI.

Washington, D. C. — Objava imen in naslovov visokih uradnikov v armadi in mornariči pa v državnem departamentu in mešano-v v prestolici, ki so znameniti v družabnem in trgovanem življenju in ki so v zvezi s človekom, ki je tihotapl s žganjem in drugimi opojnimi pijačami, je povzročila veliko razburjenje v ameriški prestolici.

Načelniki državnega, vojnega in mornaričnega departamenta je silno razburila objava omenjenega liste, in osebe, katerih imena so na listi, so vse kar iz sebe. Washingtonski list, ki je preoblaš-lito, ne deli naštetih oseb, češ, da bi bile odjemalne stranka tistega tihotapca.

"List samo omeni, da so našli listo med papirji na promisah, ki so bile last Josipa E. Connorsa, šigar stanovanje so oblaki preiskali dne 3. marca. Velika zaloga žganja in drugih opojnih pijaš je bila zaplenjena.

Štirje admiralji, štirje generali, cela vrsta polkovnikov in čast-niki, nižje vrste v armadi, kakor tudi poveljniki in kapitani v mornariči in nekaj jako znamenitih mešanov iz Washingtona, med temi več žensk, vsi ti ljudje so naštetni na listi. Navedeni so naslovi in imena.

Med navedenimi imeni je opaziti naslednje osebnosti: Gen. Latimer, gen. Marshall, gen. W. P. Riedon, gen. Kane; polkovniki Ashton, Barnes, Blunt, Barnhart, Burrows, Cruikshanks, Dalton, Embriek, Echeberg, Erwin, Evans, Foy, Gerly, Jewett, Looney, Lindsey, Lynch, Moses, Major, McCord; majorji Buckley, Briggs, Boutel, Bergano, Evans, Tunstan, Hughes, Hobson, Maddox in drugi.

Med mornaričnimi častniki so na listi podadmiral Dyson, podadmiral Johnson, podadmiral Koes, podadmiral MeVey; poveljniki Bruce L. Carlton, Cecil A. H. Dresel, Delano, Downer, Hinea, Keppler, Lyttle in Mayo.

Med imeni tistih, ki so v zvezi s državnim departamentom ali pa s diplomatično službo, so naslednje osebnosti na listi:

Mr. Bliss, 1785 Massachusetts ave., N. W. (Robert Woods Bliss, ki je bil svojčas državni pomožni tajnik in designiran minister za Švedsko, biva na omenjenem naslovu.)

Mr. Bell, soba 279, državni depart. (Edward Bell je bil po-prej načelnik oddelka za tekoče informacije z navedenim naslovom.)

Mr. Cook, 1410 M Street. (Charles Le Cook, ceremonijalni uradnik državnega departamenta, biva v hiši s tem naslovom.)

Mr. Castle, 1818 R Street, N. W. (William R. Castle, načelnik oddelka za zapadno-evropske zadeve, državni departament, biva na tem naslovu.)

FRANCOSKI TERORI-ZEM V RUHRU PRE-SEGA ŽE VSE MEJE.

Devet Nemcev ubitih za dva umor-jena Francoza; županom so zagrozili s smrtjo.

FRANCIJA POVEČA ARMADO V RUHRU ZA 20,000 MOŽ.

London, 13. marca. — Iz Berli-na poročajo Central Newsu, da so bili danes ustreleni trije Nemci v Bueru, ker so niso ravnali po francoskih odredbah.

Berlin, 13. marca. — Danes zjutraj poročajo iz Esasena o novih izgredih med Nemci in Francozi v Ruhr. V Bueru je bil zopet en Nemec ubit. V Hleridgu blizu Hagena so Francozi streljali v ljude, ako množico in ranili mnogo oseb. Francoski poveljnik v Bueru je zagrozil, da bo ustrelen mestni župan, ako bo še kateri Francoz umorjen.

Duesseldorf, 13. marca. — Osem Nemcev je bilo večeraj ubitih in 13 ranjenih v novih spopadih med francoskimi vojniki in domačini v Bueru in Dortmundu; na drugi strani je bil ubit francoski vojak in dva ranjena.

Štirje Nemci so bili ubiti v Bueru. Med temi sta bila dva aretiranca, katere so Francozi obdožili, da sta zavrtačo ustrelila francoskega častnika in železniškega mehanika zadnjo soboto ponoči. Aretiranca sta hotela pobegniti med potjo, nakar sta bila na mestu ustreljena. Takoj se je zbrala večja množica Nemcev okoli vojske patrulje in grozila vojakom. Francozi so ustrelili v množico in dva moška sta oblažala mrtva ter več ranjenih.

V Dortmundu so Nemci napadli tri francoske vojnike v temni ulici. Ko so se razkldili dim, je lekel en Nemec mrtve in dva ranjena; na drugi strani je bil en Francoz ranjen. V drugem spopadu, ki se je izvršil v restavraciji, sta zopet bila dva Nemci ubita in pet ranjenih. Ubit je bil tudi en vojak in pet ranjenih.

V Muelheimu je snoči eksplodirala bomba na železniškem tiru blizu barak belgijskih vojakov.

Bruselj, Belgija, 13. marca. — Poincare in Thuemis — prvi je francoski in drugi belgijski ministri predsednik — sta večeraj sklenila na tujaknjni konferenci, da se francosko-belgijska armada v Ruhru poveča za 20,000 mož. Po mnenju Poincareja je to potrebno, kajti Francozi nameravajo prišeti s delom v ruhrskih premogovnikih in pričakovati je velikih nemirov. Okrog 10,000 delavcev bo poslanih v Ruhr, kjer bodo najprej naložili na vlake premog, ki leži v kupih poleg rogov. Z delom prično 15. marca, ko zapade 40-odstotni premogovni davek, ki ga (Dalje na 2. strani.)

Protest laboritor proti lovu na Irco.

Angleška zbornica je odobrila akcijo vlade, ki je dala prijeti 110 irskih republikancev.

London, 13. marca. — Nižja zbornica je večeraj povročila debati odobrila akcijo vlade glede pogonov na irske republikance v Angliji in Škotski. Delavski poslanci so protestirali proti tej akciji, toda bili so v manjšini.

Minister za notranje zadeve je poročal, da so bile aretacije regulatne enomesečnega zasledovanja irskih rebelnih beguncev v Angliji. Med Irco so se vtihotapili detektivski voluni in vlada ima evide-nce, da so pristaki de Valere delali načrta za velik puš na Irskem in zasnovali atentate na angleške uradne osebe. Britski detektivki so delali skupno s tajno policojo irske Svobodne države. Prijeti so bili 72 republikancev na Angleškem in 38 na Škotskem; vsi so bili takoj poslani na Irsko.

Dublin, 13. marca. — V bitki med republikani in vojniki Svobod-ne države, ki je trajala večeraj dve uri v okraju Kerry, je bilo pet rebelov ubitih in osem vojakov ranjenih.

Vsem, ki se zanimajo za zgodovino ameriških Slovencev.

Dodaj smo razposlali več kot tisoč pism tajnikom raznih podpornih, gospodarskih in političnih društev, raznim uredništvom slovenskih listov in posameznikom, o katerih je nam znano, da so jim znani razni zgodovinski dogodki, ki so v zvezi z naseljevanjem Slovencev v Ameriki. Nekaterim tajnikom in posameznikom pa razpolagamo pisma v kratkem, da nam pomagajo z zgodovinskimi podatki.

To dokazuje, da je delo za sestavo zgodovine Slovencev v Ameriki resno pričelo in da se bo to delo tudi izvršilo.

Obširnost zgodovinskega spisa bo odvisna od doposlanih gradiv. Koliko več gradiva bo vposlanega, toliko obširnejši bo zgodovinski spis. Gradivo se naj pošlje kmalu, ker ga bo treba kartirati po letih in sicer tako, kot so se dogodki vršili. To bo vzelo precej časa.

Nekateri društveni tajniki vprašujejo, ako bo moralo društvo kaj plačati, da se v porabi njih gradivo. Vsem tem odgovorjamo, da ni treba nič plačati. Kar sodeli v zgodovino, pride vanjo, ako bomo imeli podatke.

Dogodilo se bo, da nekateri rojaki ne bodo prejeli poziva, da naj prispevajo za zgodovino, da sicer niso razpolagajo s bogatimi zgodovinskimi podatki. Ti rojaki naj nikar ne mislijo, da smo jih prezrili. Pri takem delu se izvrši marsikatera pomota, uredništvu Prosvete tudi niso znana imena vseh rojakov, ki bi lahko prispevali z zgodovinskim materialom. Vse rojake, ki lahko prispevajo z zgodovinskim materialom, pa niso prejeli posebnega vabila v pismo, vabimo javno in najljubše je, da s pišajo zgodovinske dogodke in jih pošljejo uredništvu Prosvete. Tudi nam nismo na razpolago arhivi kot v starem kraju, kjer je narod kompaktno naseljen, za to tudi kličemo vsem Slovincem v Ameriki, da po svoji moči prispevajo z zgodovinskim gradivom.

Vsem, ki bodo pomagali z obširnejimi priložili ali izredno važnimi dogodki, bodo ti prinosi tudi kreditirani.

Veliko rojakov je že poslalo precej lepega gradiva in tem rojakom izrekamo najtoplejšo zahvalo.

Rojaki, ki bi radi osebno govorili zaradi gradiva z urednikom Prosvete, lahko pridejo vsaki dan popoldne od ene do petih v uredništvo Prosvete. Izvzeto je le popoldne v soboto. Kdor ne more izročiti svojih podatkov pisмено, jih lahko izroči ustmeno.

Iz delavskega sveta.

(Federated Press.)

Premogovnike zapirajo v Južnem Illinoisu. Old Ben Coal Co., ki ima pet premogovnikov v južnem Illinoisu, je zadnji teden naznanila rudarjem, da so jame zaprte za letošnje poletje. Okrog 2500 rudarjev si mora iskati dela drugod. Družba navaja "slabe tržne razmere" kot vzrok. Premogovniki te družbe se nahajajo v Weaver Sumpu blizu Herrina, Rend Cityja, Johnston Cityja, Pershinga in Bucknerja.

Trije nemški rudarji so bili pred kratkim ubiti v premogovniku Carbonado pri Tacoma, Wash., ker se niso držali določbe, katere prepoveduje zaigati s dinamitom nabasane luknje pred gotovim časom.

Zvišanje mezd. Organizirani vozniki in šoferji tovornih avtov v Tacoma, Wash., so izvajali zvišanje mezd na 50. do 75 centov na uro. Po novi lestvici prejema \$5.50 do \$6. dnevno.

Rudniške nezgode v Angliji. V letu 1922 je bilo 1153 smrtnih nezgod v premogovnikih na Angleškem, v letu 1921 pa 813 smrtnih nezgod. Eksplozije so povzročile 57 smrtnih slučajev; najhujši rudarjev je bilo ubitih vsled padanja skal s stropa.

11.000 brivskih pomočnikov v New Yorku se pripravljajo na stavko.

DUHOVEN JE IGINIL.

Virden, Ill. — Rev. John A. Vranjak, župnik tukajšnje poljske katoliške fare, je zagonetno izgubil že pred enim tednom. Zadnji poudarek se je odspeljal v avtomobilu v St. Louis in od takrat ni več nič slišati o njem.

Razne vesti.

RUSKA DRAMA V CHICAGU.

Teškoče, ki so nastale z angažiranjem ruskih igralcev in igralnic moskovskega umetniškega gledališča za Chicago, so po najnovejšem poročilu odstranjene. Ruski igralci bodo igrali tri tedne v gledališču Great Northern, ki še najbolj odgovarja njihovim potrebam. Datum je tudi spremenjen. Predstave začne 3. aprila in ne 17. aprila kot je bilo prej poročano.

Prvi teden bodo igrali Tolstojev dramo "Car Fjedor Ivanovič" v tork, sredo in četrtek zvečer ter v četrtek popoldne, ostale večere in v soboto popoldne pa Gorkijev "Na dnu".

Rusi pridejo iz New Yorka naravnost v Chicago in ne pojdejo v Boston ter v Filadelfijo kot so izprva nameravali.

PREVARA V DOHODNINSKEM DAVKU.

Chicago, Ill. — Zvezna velika porota je obdolžila znano tiskarico tvrdko Walton & Spencer Co., 1241 S. State Street, da se je poizkusila izogniti plačanju dohodninskega davka v znesku \$100.000.

V obtožnici je zatrjeno, da je tvrdka Walton & Spencer Co. predložila v letu 1920 svoj dohodninski račun, v katerem je razvidno, da je imela v celoti \$295,632.31 dohodkov. Po vladnem dognanju pa znašajo njeni dohodki \$414,188.03. Po tvrdkinem preračunu naj bi znašal dohodninski davek \$24,805.56. Preliskovalci trde, da bi morala tvrdka plačati najmanj \$115,565.65.

Za l. 1921. je tvrdka predložila račun, ki kaže dohodkov za \$164,103.67. Za to vsoto je plačala tvrdka \$1,035.17 dohodninskega davka. Vlada trdi, da bi morali biti dohodki navedeni za tisto leto v znesku po \$216,131.57. In tvrdka bi morala plačati \$27,488.79 dohodninskega davka.

S tem naznanilom je obenem tudi rečeno, da bodo tej obtožbi sledile še druge. Nadalje je povedano, da bo v tukajšnji zvezi hiši nastavljen odbor za prejemanje prizivov in pritožb o strani davkoplačevalcev. V prejšnjih letih je bilo treba iz davkoplačevalcem pred pregledni odsek v Washington, če so hoteli, da so dobili odloke za davčno oproščanje.

Ta odsek bo najbrž sestavljen iz John C. Cannona, George W. Murdocka in E. E. Aldena.

ARMADNI IN MORNARIČNI URADNIKI ZAPLETENI V ŽGANJARSKO TIHOTAPSTVO.

Washington, D. C. — Armadni in mornarični inteligenčni uradniki so ukazano, naj ugotovijo imena in naslove vseh tistih armadnih in mornaričnih uradnikov, o katerih gre glas, da so bili na listi klijentov Josipa B. Connora, ki je bil pred kratkim aretiran pod obtožbo, češ, da zalaga vladne uradnike z opojnimi pijačami.

PIRATJE OPLENILI ŽGANJARSKO LADJO.

Halifax, N. S. — Ko je jadrica dospela semkaj, je moštvo povedalo zanimivo povest o pomorskih piratih.

Oboroženi s samokresi so prišli pirati na jadnico, oddali salvo streliv ter ranili ladjinega poglavarja. Nato so s napetimi samokresi v desnico oplenili ladjo. S sabo so vzeli 600 zabojev žganja in 8.000 v gotovini. Ranjenca so tudi odvedli s sabo.

SACCO JE SLAB.

Dedham, Mass. — Nicola Sacco, ki je že 27. dan v gladojni stavki, je zelo slab.

Krvavi izgredi v Barceloni.

Madrid, Španija, 13. marca. — Iz Barcelone poročajo o velikih izgredih. Trije policaji so bili ranjeni v boju s sindikalisti. Trideset oseb je bilo aretiranih.

POJDIŠTE ZA DOLARJE—\$50 DO \$100

na teden, nekaj novega, ni stare ali prazne. Polje čisto novo za prodajo, ne potrebujete nobenih sklenjenj, vsakdo kupi na prvi pogled. Pokazete 50tim in 40 jih gotovo kupi. Razkažite v eni minuti. Brez črnih pisalno pero, nekaj iz dvajsetega stoletja iznajdba. Ne misli, ne potrebujete črnih, vzorci po \$50. 16 karatno poslačeno pero. Denar vrnemo, ako n tako kot opisano. Agentje imajo 200 procentov dobička in določen okraj za prodajo. Pišite nam po agentstvo še danes. Inkless Fountain Pen Co., Dept. L — 1522 — 8th St., Des Moines, Iowa. — (Adv.)

POMANJEKJE DELAVSKIH MOČI PRIBILIŠLO MEDNO POVIŠANJE.

New York, N. Y. — Federated Press. — Niška plača in slabe razmere na ameriških ladjah, ki so prisilile pomorščake iskati dela na kopnem, so zmanjšale število ameriških pomorščakov v tolikšni meri, da so bile plovne družbe v tem pristanišču primorane povišati plače. Tekom zadnjih par dni je več družb povišalo plačo za večše pomorščake od \$30 in \$35 na 42 in 50 dolarjev na mesec.

KAKO SE POTEONEJO AMERIKANCI KAPITALISTI.

(Nadaljevanje s prve strani.)

agenta, je položilo po tisoč dolarjev na mizo.

Potem so čakali dneva, ko so vjeti "zadnji zamigajo". Dan za dnevom so sovjeti padali — v časopisih. Nato so padli enkrat na štirinajst dni, enkrat na mesec — končno so prenehali padati celo v časopisih.

Nekaterim "investorjem" se je posvetilo in ali so k državnemu pravdniku. Dosegli so, da je Webster danes v ječi — sovjeti pa še vedno stoji krepko pokoncu. Samo dva tovarnarja sta imenovana s polnim imenom v obtožnici proti Websterju, drugi bi pa rajši dali še tisoč dolarjev, da svet ne izve, kakšni bedaki so.

MEĐ 5 ŽENSKAMI JE ENA MEĐNA DELAVKA V TEJ DEŽELI.

(Nadaljevanje s prve strani.)

me izprašujejo ljudje, kakaj hočim tudi jaz na delo. No, ljudje ne poznajo naših denarnih razmer. Naš dom je obremenjen s dolgom, in če hočem, da ostanejo otroci v šoli, moram gledati, da so primerno oblečeni.

Ženski urad ponovno poudarja, da je petina medznih delavk omoženih in da tista petina dela iz tistih razlogov kakor ostale štiri petine. Ženske rabijo denar zase in za svoje družine.

IMENA ZNAMENITIH OSEB NA TIHOTAPSKI LISTI.

(Nadaljevanje s prve strani.)

ben, zdravnik, in Marshall Langhorne, brat madame Astor.

Seznamek je bil priobčen po abecednem redu. Prekinjen je

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Z žalostnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, znanec in prijateljem kirom Amerike tužno vest, da je nemila smrt pretrgala nit življenja mojemu sogrogu in očetu

JOSEPHU ŠUSTERŠIČU.

Umrli je dne 1. marca, 1923 in pokopan je bil dne 5. marca t. l. po katoliškem obredu. Vzrok smrti je bil zastrupljenje krvi, bil je zdrav in mitev v teku dveh dni. Pokojni je bil član društva "Francisc Prešeren" št. 34. S. N. P. J. v Indianapolis, Ind. V Ameriki je bil 15 let, preje sam, a zadnjih malo manj kot deset smo bili skupaj združeni. Bil je dober soprog in skrben oče. Tukaj zapuščam mene in tri leta staro hčerko, eno sestro nekje v Pennsylvaniji in enega strica v Sheboygan, Wis., ter dva bratrance v Clevelandu, Ohio. V starem kraju zapuščam očeta, tri brate in dve sestre. Doma je bil iz Straže na Dolenjskem. Iskreno se zahvalim vsem, ki so me tolažili ob moji žalostni uri. Posebno se pa zahvalim Antonu Dime in njegovi soprogi, ter Franku Tamši in njegovi soprogi, ki so mi bili v tolažbo in pomoč ob času nesreče. Iskrena hvala vsem, ki so se vdeležili pogreba. Tebi dragi, nepozabni soprog in oče, bodi lahka ameriška zemlja, počivaj mirno! Založijo ostali: Soproga in hčerka Rozu Šusteršič, R. R. 2, Ankeny, Iowa.

FARMA NA PRODAJ.

Proda se 80 akrov obsegajoča farma, vse ograjena s žico, 39 akrov je izločenega, 15 akrov je orane zemlje in ostalo je senolet. pašnik in nekaj gozda. Hiša s dvema velikima sobama, hlev za 20 glav živine, hlev za prašiče, vse v dobrem stanju. Zelo lepa prilika za družino, ki hoče na farme. Proda se vsled bolezni. Več se poizve pri lastniku, pišite na naslov: Andrew Nagode, 535 May Street, Waukegan, Ill. (Adv.)

bil s črko "R". Do črke "R" je obsegal seznam več kakor dva navadna časniška stolpca. Kakor se je razvedelo, je prejel lastnik tistega lista celo vrsto brzojav od strani oseb, katerih priimki se pričenjajo s črkami od črke "R" naprej. Vsi ti ljudje prosijo lastnika, naj za božjo voljo izpusti njih imena, če so na listi, kolikor je še ni objavljene.

FRANCOŠKI TERORIZEM V RUHRU PRENEGA ŽE VSE MEJE.

(Nadaljevanje s prve strani.)

ima Nemčija dati zaveznikom. Francozi računajo, da je približno tri milijone ton premoga v gomilah poleg tirov. Nakladal ga bodo francozi in belgijski vojaki in importirani delavci.

Poincare in Theunis nista razpravljala o nobenih pogojih za Nemčijo. Pogoji pridejo na vrsto prihodnji teden, ko se vrši druga konferenca v Parizu. Zaveznika sta tudi sklenila, da odslej bodo vojaki v okupiranih nemških krajih streljali naravnost v ljudi in ne več v zrak, kadar se pripete izgredi.

Po konferenci je bilo objavljeno uradno poročilo, ki se glasi, da izpraznitev Ruhra so bo vršila

LEPA PRILIKA

se nudi dekletu, vdovi ali tudi divovsanki, ki pa mora biti naprednega mišljenja in mirnega značaja. Jaz sem ostal sam s tremi otroci, ker me je moja žena pustila še pred šestimi leti. Če katero veselil skrbeti za mene in otroke, ter opravljati hišna dela, naj se obrne pisмено na spodnji naslov. Plačam \$30.00 na mesec, hrano in stanovanje. Povsem ji tudi vsen stroške ako bo ostala dalje časa. "Vdovec", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

KNJIGA ZA CELO ŽIVLJENJE.

Angleško-slovenski besednjak bo ste rabili celo življenje. Vsako naznansko angleško besedo boste polakali v besednjaku utvarili si boste velik besedni zaklad. Cena besednjaku je \$5.00. Naročite pri

DR. F. J. KERN,
6233 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.

Zakaj naš narod

zaupa svoje bančne posle nam

Zato ker smo včlanjeni pri Federal Reserve Bank, kateri mesečno poročamo vse naše poslovanje, ker je naša banka pod vladnim in državnim nadzorstvom kakor tudi Chicago Clearing House Association in posebno pa še, ker imamo sposobno in izvrstno uradništvo in upravni odbor, ker smo si v teku trideset letnega obstanka, radi naše poštenosti in točnosti, pridobili za upanje za vse oddelke našega poslovanja.

VSAKI MORE PRI NAS

vložiti varho svoj denar,
kupiti prvovratne hipoteke (mortgage),
poslati denar na vse strani sveta,
kupiti parobrodne listke za vse prekomorske črte,
kupiti državne, mestne, okrajne in občne bonde.

Če ima kdo za krajši čas vložiti na obresti \$1,000.00 ali več, vrediti kakšne zapuščine, pooblastiti zastopnika svoje oporoke, ali pa urediti kako gospodarko transakcije, ali če ima, naj bo še posameznik, društvo ali zadruga, denar za investirati, naj se vedno obrne na našo

NAJVEČJO, NAJSTAREJŠO IN NAJBOLJ POZNANO JUGOSLOVANSKO BANKO V ZDRUŽENIH DRŽAVAH, KATERA IMA NAD ŠTIRINAJST MILJONOV DOLARJEV IMOVINE, in to je

Kaspar State Bank
1900 Blue Island Ave. in vogal 19ste ulice
CHICAGO, ILLINOIS

KAPITAL IN PREBITEK
\$1,250,000.00

BANCNA TRDNJAVA JUGOSLOVANOV V AMERIKI

SLIKE IZ NASELBIN.

Johnstown, Pa. — Dnevi poteka je bližajo se, krasni spomlad. Prepomogari željno čakamo boljših dni, v katerih bi si mogli kaj prislužiti in prihraniti za bodočnost. Toda ko prebiram časopis, vidim, da je po drugih krajih ravnotako gorje kot tu v Johnstownu, Pa. Vzrok brezdelja je v glavnem pomanjkanje železnih voz za prevoz, katerih se ne dobi več kot enkrat k večjemu dvakrat na teden. In še takrat namesto deset ali več, jih potisne stroj pod "tippie" komaj po dva ali tri, ki so v kratkem času naloženi. Mr. bos vseeno ukaže delavcem, da se naložijo v prazne kare, da jih s motorjem odpelje v notranje prostore vsakega na svoj prostor. Večkrat se pripeti, da veliko izmed teh rudarjev ne dobi niti ene prazne kare.

Oni, ki imajo prvi dobiti kare, jih dobijo, na zadnje pa jih največkrat zmanjka. Kadar so vse kare polne, da niti ena ni prazna, mora vsak oditi ven. Tako je rudar prišel v karo, a ni dobil niti ene kare, vendar mora spravljati ven velike kose premoga, ki ležijo po progi, in zaletavati se s glavno ob stroju, da se krešejo iskre pred očmi. Zato ne dam aveta, da bi kdo hodil sem radi dela.

Omeniti moram, da smo tu na Moxham — Johnstownu, Pa., ustanovili leta 1921 združeno prodajalno. Kot član te prodajalne moram reči, da prav dobro uspevamo kljub slabim delavskim razmeram in stanki, ki nas je nekoliko zadržala, da ni bilo kot bi moralo biti. Vseeno nam je proti koncu leta preostalo en tisoč dolarjev čistega dobička, da če bo tako daleč naprej, bo vsota prebitka koncem tega leta mnogo večja, kot preteklo leto. Zato tudi priporočam delničarjem, da se interesirajo za začetno organizacijo, jo povečamo in delujemo složno.

Naznanjam, da je na redni delničarski seji bilo sklenjeno, da od tedaj naprej se bodo seje vršile vsake tri mesece enkrat. Druga redna seja se vrši dne 22. aprila in potem enkrat vsake tri mesece, in sicer četrto nedeljo v mesecu ob drugi uri popoldne.

Obenem tudi apeliram na vsakega člana, da se seje udeležijo, kar na tej seji bo nadzorni odbor pregledal knjige ter predložil članstvu popolni račun. — Frank K. Reitz, tajnik.

Cleveland, O. — Zanimivo je gledati delo, ki je započelo pri Slovenskem narodnem domu. Želja velikega števila Slovencev in Slovenek se je pričela ureničevati in tako nada, da bo delo čimprej začelo. Resnica je, da je še precej dela. Taka kakaj tof. Če bi bil imel vsak rojak in rojakinja, kar nas zahaja v S. N. D. vsaj po dve delnici za SND, bi ne imel dom danes niti enega kamena, da bi se ne bil plačal.

Veraki nazori v veliki meri vplivajo, da se ločimo; velika družstva, ki bi lahko prispevala za dom, so neagilna samo valed tega, ker pri njih je nekaj oseb, ki zabranjujejo, da bi društvo stopilo v delokrog za Slovenski narodni dom. Taka družstva imajo danes prav malo ali sploh nič delnice, razun če jih imajo posamezni člani. Njim samim bo to škodovalo, kajti če tako daleč bo lahko prišlo, da ne bodo mogli dobiti dvorane, kajti nekatere, ki obstajajo danes, so lesene, v razpadu in v nevarnosti radi ognja. Pozimi so one dvorane mrzle, da bi človek zmrazil, poleti pa so vroče, da bi se človek stopil v njih. Zadržuje in nezračne so, da ni v njih za prestatjati. V bodoče bodo torej prireditelj v SND najboljši, ker bo vse urejeno, moderno in prijazno. Lastniki dvoran bodo videli, da nimajo več takih dohodkov s svojimi dvoranami in predelali jih bodo v kaj drugega, kar jim bo več donakalo. Samo za eno ali pa dve družbi pa itak ne bo hotel noben lastnik vzdrževati dvorane, ker se mu ne niti obrestovalo. Kako bo v bodoče napredovalo novi dom, si lahko mislimo. Le pogledjmo današnji SND. Vsaka prireditev v njem dobro izpade, česar se pa drugih dvoranah ni. Ta bi morala društva upoštevati in se potruditi, da bi se tudi pri njih bolj živo zanimali za bodoči SND.

Pa tudi med člani samimi je pri nekaterih preveč zagrizenosti. To se tiče članov in članice, ki so preveč napredni, pa pravijo, da ne gredo zraven, ker so tam tudi tak, ki se hodijo v cerkev. Upoštevajte, da se bo SND gradil v izobraževalne namene in kadar bomo že

leli zabave, jo bomo v njem dobili. Kdor pa hoče moliti, naj gre v cerkev. SND mu ne bo branil. Tudi iz SND ne bomo nikogar vrgli, če bo hodil v cerkev. Torej opustimo vsako nasprotovanje v tem oziru in stopimo vsi v tekmo za Slovenski narodni dom. Prihodnje leto bomo gledali ponosno nanj kot na svojo, delavsko last.

Naše društvo, št. 137 SNPJ, je imelo dne 3. marca veselico v S. N. D., pri čemur je bila tako velika udeležba, da bi kmalu morali iskati Ribničana, ki bi nam prostore raztegnili. To je znamenje, da pri nas v drugih ozirih ne spimo. Zato v imenu društva tudi izrekam občinstvu, ki se je udeležilo veselice, najlepšo hvalo. Ker nam je od te veselice ostalo še nekaj "zajetje krvi", je društvo sklenilo, da bo priredilo še eno veselico dne 31. marca. To bo ravno na veliko soboto v SND. Zopet vabim na veliko udeležbo.

Članice pozivljam, da vsaka po barva dovolj piruhov, da jih bomo dajale sekati. Čas je za to! Članice, udeležite se zopet te zabave dne 31. marca v SND. Zabave bo obilno. Torej na svidenje! — Tajnika.

Chicago, Ill. — V Chicagu se tekom časa marsikaj spremeni. Posebno hitro se spreminja vreme. Stanovitnost najdemo samo pri naših "smart" volileh, pa še oni mislijo, da včasih kaj spremene. Ravnotako kot bi čebule napol prelazal pa poduhal prve in druge polovice in rekel: ta smrdi, ta pa ne diši. Za spremembo so zadnji čas prišli trebiti nemoralo. Nismo radi vedni, koliko bo to trebjenje izdalo, ker že naprej vemo, smapak, radovedni smo, koliko bodo pri tem zaslužili na račun protekcije.

Če bi pisec teh vrstic dobil tisti denar, ki takoj postavi Slovenski narodni dom v Chicagu, da bi naša društva imela enkrat svoj dom, zlasti kulturna društva, ki imajo ravno sedaj težak boj za obstanek. Da ista še niso propadla, temveč celo napredujejo, se je zahvaliti poštvovalnosti članstva, tistega članstva, ki ima kaj smisla v tem oziru.

Precejšen napredek je opaziti pri slovenskem delavskem pevskem društvu "Sava". To društvo je v petih letih svojega obstanka imelo najtežje boje za obstanek, nekaj zaradi slabe finančne podlage, največ pa zaradi nestalnosti članstva. Zadnji čas pa je društvo pod vodstvom g. Ráčića precej pridobilo na članstvu, aktivnosti in drugih zmožnostih. Nove članke vsak čas s veseljem sprejemamo, kajti čim več nas je, bolji je naš uspeh.

Letos nameravamo prirediti velik koncert v proslavo petletnice obstoja "Sava" in da slovensko občinstvo v Chicagu in okolici lažje opozorimo na to, smo sklenili prirediti domačo zabavo v dvorani SNPJ na Lawndale in 27. St., v soboto dne 24. marca ob sedmi uri zvečer. Potrudili se bomo, da bo naša zabava kar najboljša. V ta namen smo dali na program par novih pesmi, s katerimi, upamo, bo naše občinstvo zadovoljno. Vstopnice se dobijo v predprodaji po 40c pri članih, pri vrstah pa po 50c. Prijatelje slovenske pesmi in dobre zabave uljudno vabimo, naj ne zamudijo te lepe prilike. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Cairnbrook, Pa. — Iz različnih krajev sem prejel deset prošnje za pomoč, ki sem jih predložil društvu na seji dne 18. februarja. Po daljši razpravi je bilo sklenjeno, da društvo vse prošnje odkloni, ker nam je nemogoče pomagati vsem prošilec. Večinoma vsi smo sami v slabem položaju. Sedem mesecev smo bili na stavi, tako je največ članov našega društva, ki še sami težko plačujejo svoje prispevke društvu.

Radi dela se od tu ne moremo pohvaliti, ker se še za polovico ne obratuje. Tu je približno 12 rogov, pa noben ne obratuje več kot polovično, nekateri rovi po eden ali dva dni na teden. Če človek vpraša bosa, je li bo drugi dan obrat, sam reče, da ne ve, pač pa priporoči, naj posluša parno pisalko ob vsaki uri. Tako mora človek vsaki večer poslušati, da ve, kaj bo drugi dan. Ne svetujem rojakom hoditi sem za delom, ker če mi, kar nas je tu, imamo dovolj počitnice. Nekaj jih je tudi še na stavi.

Nastanjeni so tu večinoma Poljaki. Kar je Slovencev poverjini vsi delamo. Dovolj jih je tu, ki lastujejo svoje hiše, in par, ki imajo farme. Drugi pa stanujejo po kom-panijskih stanovanjih.

Tu je društvo št. 247 SNPJ, katerega sobrate prosim, da se udeležijo prihodnje seje dne 18. marca, da bodo pregledali račune iz l. 1922. Tako bo vsak član vedel, ko-

liko naše društvo dolguje jednoli in kaj je krivda dolga. Pridite torej zagotovo vsi na prihodnjo sejo dne 18. marca. — Mike Penko, tajnik.

Naše družinske razmere.

Ludlow, Colo. — Dobro je povedala dopisovalka iz Collinwooda, O., in vzbudila zanimanje med nami, ki nam je dala malo poduka. Tudi pri nas smo imeli sejo pečarskega kluba in predlagano in podpirano je bilo, da damo dopisovalki vso čast, posebno v tem oziru, ko svetuje, naj bi uredništvo dovolilo malo prostora v listu za kuhinjski oddenek. Pečlarji kaj takega spodbirajo s vsemi štirimi, da se tudi mi kaj naučimo v tej stroki ter ne bo enkrat preplehlo, drugi preslano, enkrat prečisto, drugi pregosto itd. Tudi mi bi bolj z veseljem brali kaj takega kot pa o družinskih razmerah. Če se moč in žena ne moreta razumeti med seboj, pa naj držita to doma ali naj gresta narazen.

Delavske razmere so pri nas takorekoč pod ničlo. En dan dela v tednu, to je vse. Potem pa naj izhaja delavčeva družina, če more. Še mi pečlarji ne moremo izhajati, ki smo kaj akromni in živimo pomei. — Pečlar.

Seattle, Wash. — Dopisovalka iz La Salle, Ill., piše, da ne more verjeti, da bere napreden list, ki čita take vrste, ki ne spadajo notri. Ko bi čitala nazadnjaški list, bi gotovo no našla kaj takega, ker pa je naša Prosveta napredna, čitamo reči, ki so res zanimive. Pa naj kdo reče, da oddenek "Naše družinske razmere" ni zanimiv, saj je vendar vse splošno iz življenja. Po mojem mnenju je bolj zabavno, kaj je resnično veliko bolj kot pa izmišljene povesti na zadnji strani lista. Svetovala bi, da bi uredništvo dalo "Naše družinske razmere" na zadnjo stran namesto povesti in mislim, da se večina čitateljev strinja s menoj.

Nek dopisnik hoče "stvarni" poduk, a prej se ni oglasil, ko smo imeli večino dopisov od pečlarjev in njih loncev. Saj ti dopisi tudi uliso za poduk, pa ko bi jih ne bilo, bi bil list kakor juha brez soli. Potem bi se kmalu naveličali čitati poduka. Anglički prejemniki pravi, da samo delo brez razvedrila napravi Jacka topega.

Pustite, naj se ženske oglašijo in povejo svoje, kar moškim gotovo ne bo škodovalo, pač pa se lahko marsikdo kaj nauči, zlasti sedenji "pečlar", da bo vedel v zakonu kako ravnati z ženo. Če so žene razporečene, pa jih ni treba prištevati nesrečnim, saj mislim, da je vsaka izmed njih zdaj bolj srečna kot prej. Če se dva ne razumeta, je boljše, da gresta narazen kot bi drug drugemu grenila življenje. — Caroline Phillips.

NAGRADA. Cincinnati, O. — (Fed. Press.) — Predsednik Harding je imenoval — in senat je že potrdil imenovanje — Smitha Rickenlooperja sveznim distriktnim sodnikom za južni Ohio. Hickenlooper je milijonar in kot nižji sodnik je pridno izdal "indfunkane" proti delavcem.

NAZVANILLO IN ZAHVALA.

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da je preminul naš sin, oziroma brat

JOSEPH DELOST

dne 8. februarja, 1923 je šel zdrav in vesel na delo v premogorov v Dawson, New Mex., v katerem je pomajno zgrubil življenje v eksploziji, katere je zahtevala večje število žrtv. Pogreb se je vršil po katoliškem obredu na Dawson pokopališče. Rojen je bil leta 1901 v Körtineah na Notranskem, v Ameriki je bil 12 let. Naša najlepša hvala vsem znancem in prijateljem, kateri so se vdeležili pogreba. Posebno se zahvalimo društvu št. 188, S. N. P. J., katero mu je položilo krasni venec kot svojemu zvestemu članu v zadnji spomin. Na nepozabljeni sin in brat počiva mirno v ameriški zemlji. Založboj ostali: John Delost in Helena Delost, stariši, Rudolf Delost, brat in dve omoženi sestri, Mary Milavec in Ivana Logar, Dawson, New Mex.

IGRE, KONCERTI IN PLESNE ZABAVE.

Carlisle, Ill. — Slovensko pevsko društvo "Slavček" in društvo Slovenskega narodnega doma priredita skupno veselico dne 17. marca. Začetek veselice je ob sedmi uri zvečer v Dreamland dvorani na Square. Igralo bo tamburasko društvo "Svoboda" iz Benida. Poleg domačih pevcev nastopi tudi pevsko društvo "Naprej" iz Livingston. Vabljeni so vsi sosednja društva in posamezni rojaki. Za dober pripravek in vse potrebno bo skrbel — veselčni odbor.

Cle Elum, Wash. — Društvo "Dobrodošli", št. 79 v Cle Elumu, Wash., je zaključilo na svoji seji dne 4. marca, da bomo obdržali veselico s plesom v soboto zvečer dne 7. aprila. Ta ples se bo vršil v zelo človekoljubne namene: čisti dobiček je namenjen za čiščenje in uravnavanje društvene pokopališča, ki stoji že več let popolnoma zapuščen. Radi tega so naprosili vsi bratje Slovanci iz No. 5 Roslyn, No. 3 in cele okolice Cle Eluma, da nas posetijo v kolikor mogoče velikim številu.

Pozivljam vsa slovenska društva tukajšnje okolice, da se udeležijo v velikem številu in v enakem situaciji jim bomo povrnil. Bratje in sestere našega društva ter sploh vsi rojaki, vidite, da se dela za zelo humanitarno stvar za društvo in sploh vse Slovence tukajšnje okolice. Če pomagamo tujim podjetjem, pomagamo tudi sebi; složno se in močni bomo, tako da bomo v vseh ozirih lahko napredovali.

Ples bo pričel točno ob 8:30 zvečer v dobro posnani dvorani brata M. Kaslaricha. Vsem bratom našega društva tudi naznanjam, da kdor ne bo prišel k tej zabavi, bo plačal \$1 v prid omenjeni stvari. Prisotnosti je \$1, za šenke na prostu. Od te prireditve oprošča član našega društva samo bolezen, odsotnost in delo. — Frank Grnich, tajnik.

John City, Ill. — V takozvanem žalostnem postnem času smo, ko nam na vseh koncih in krajih naročajo, naj bomo žalostni. Toda nam, ki smo radi veseli, ni to nič kaj po volji, in da nam ne bo treba biti tako žalostni, je socialistični klub št. 231 sklenil na svoji redni seji dne 6. marca, da priredi dne 17. marca veselico v Slovenskem narodnem domu. Veselica se pričeneb sedmi uri zvečer in je vstopnina za moške 75c, ženske pa imajo prosto.

Uljudno ste vabljeni vsi rojaki iz Johnstona City, West Frankforta, Orienta, Herrina in Mariona, da se udeležite te veselice v polnem številu. Ne bo žal tistemu, ki se bo udeležil te prireditve, kajti imeli bomo izvrstno godbo, da se ni igrala v S. N. D. Udeležencem se nudijo vse potrebne dobrine in da bo zabava čim popolnejša, bo poskrbel za to izvršni odbor. — John Grnich, tajnik.

SEVEROVA ZORAVILA VZORZUJEJO ZDRAVJE V OBUZIRU NA

Za srbeči koži-rabite

SEVERA'S ESKO

Kvsiopitljivo mazilo

Priporočljivo za odpravo pri zdravljenju srbečice in raznih kožnih bolezni.

CENA 50c

Vprašajte pri vašem lekarniku.

W. F. SEVERA CO. CLEAR RAPIDS, IOWA

ZASTONJ BOLGARSKI ČAJ

ekstrakt (svet) navadna \$1.25 boksa v donat, da ni nič boljšega za prebudo, kajti infuzija, obilje, vročina, letna in brezovna nerodnost. To je izvrsten čistilec krvi. Pošljite nam to in 25c v pomoč na stroške te dave na naslov: Marvel Med. Co., 6 Marvel Bldg., Box 983, Pittsburgh, Pa.

ZA KUHANJE PIVA DOMA

imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas, kuhani vodno je najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne šezestinske damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

DOMAČE PREKAJENE MESENE KLOBASE

s finim česnosnim okusom, vsak jih ljubi, imamo že na stotine zadovoljnih odjemalcev. Želim, da se Slovenci bolje seznanijo s svojim izdelkom klobasa, zato pišam jas poštino v vse kraje Amerike, ako naročite 25 funtov ali več. Cena je 85c za funt. Naročite takoj predno poslabša. Ne pošiljate denarja, plačate potem ko sprejmete blago. Ako bi vam klobase ne ugajale, pošljite jih nazaj, na moje stroške in vsak cent vam vrnem, ali pa pošljem druge klobase kakor sami želite. Pišite še danes:

JOSEPH LESKOVAR,
610 — 14th St., Racine, Wis.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Glavni Stan: 2687-89 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Calkar, podpredsednik Andrew Vidriah, R. F. D. 1, Box 81, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišniške oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jule Zavertnik, upravitelj glasila Filip Gdina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zeleniuhar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terrell, Box 92, Mendocino, Pa., John Gorjak, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2687-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambroski, Box 286, Moon, Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: John Grolaj, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O., Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugoslov. Max Merg, Box 166, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Engel, 5483 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zelita, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Smrak, 2800 Frosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitelni odbor:

Predsednik: Frank Alet, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., John Owen, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Joe Shuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZORI! — Korespondenca s gl. odborom, ki dolajo v glavnem uredni, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se posiljuje Predsedništvu S. N. P. J., 2687-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolnišniški tajništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJITVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vabijo se naslovu: Tajništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse priitohke glede podpiranja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zelita, predsednik nadzornega odbora, šlager naslov je sporn.

Vsi priitvi na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namsenili, oglaš, naročila in spisi vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2687-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

LUCKY STRIKE CIGARETTE

Najboljše Cigarette

ŠOLA ZA BABICE

Ženske, ki žele postati samostojnejše in tako pridniti se dobroplačujoči službe, sedaj lahko vstopijo v našo šolo za babice. Naša šola je samostojna in dobra za skore vse države v uniji. Novo učbenje se prejema. Pišite nam še danes na naslov:

DR. SOUKUP,
3639 West 22nd St., (Cor. Millard), Chicago, Ill.

POŠLJITE VELIKO-NOČNA DARILA SE-DAJ — DA SE SPOLNIJO NADE VAŠIH V STARI DOMOVINI.

Velika noč bo za Vaše v stari domovini mnogo lepša in prijetnejša, ako jim pošljete darilo darilo v pomoč in v znak spomina. Storitve ta nemudoma, da taisto v pravem času prejmejo.

Poslajte se pri tem nakupa posredovanja, ker so cene najnižje, potrebna točna, a sigurnost v vsakem oziru sajzajdena.

Vaši prihranki se pomnože vsako leto po 4%, ako jih uložite pri nas na

"Special Interest Account".

Ako hočete dobiti kojega Vaših iz domovine, ali ako hočete potovati sami domov, obrnite se s popolnim zaupanjem na nas, kjer boste dobili vse potrebna navodila brezplačno.

FRANK SAKSER STATE BANK
88 Cortlandt St., New York, N.Y.

GLAVNO ZASTOPSTVO Jadranske banke.

POKORAV IN MULBERRY, KANS.

V Red Lodge, Mont., pošiljam do Mr. in Mrs. Tiv, Mr. in Mrs. Kolarik, Mr. in Mrs. Premouk, Mr. in Mrs. Koprivsek, Mr. in Mrs. Zakej, Mr. in Mrs. Petrin, Mr. Koval, Mr. in Mrs. Hava, Mr. in Mrs. Breznikar, Mr. in Mrs. Mlekus, Mr. in Mrs. Kosjan, Mr. in Mrs. Povh, Mr. in Mrs. Klavora, Miss Česnik, Mr. in Mrs. Kajtna, Miss Ostrožnik, Mr. in Mrs. Ceferin, Mr. in Mrs. Šepce, in njih družine. Pozdravljam tudi vse pečlarje v Red Lodge, in sicer Joe Tiv, Anton Šati, John Burkela, in Anton Drolec. Upam, da se zopet kmalu vidimo. Vas pozdravlja članica društva "Napredni Sloveni" št. 235, S. N. P. J.

Mary Kolarik, Mulberry, Kans.

CUNARD

V JUGOSLAVIJO v 8 dneh plus-je vseh terek veliki parniki.

AQUITANIA.....45,647 ton
MAURETANIA.....36,704 ton
BERENGARIA.....35,028 ton

Prijazna kabina za tretjega razreda potnike s 2, 4, 6 posteljami. Krasna obdaja, kadilna in potvalna soba. Pokrito promenade nadkrovi. Izvrstna krito promenade nadkrovi. Nobenih skrbni. Cunardov Money Order se izplačuje v Jugoslaviji hitro, varno in silovito.

Za potni listek in druge pojavnice poslalite pri bližnjem agentu v vašem mestu.

CUNARD ANCHOR LINE.
140 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

EMIL KISS BANKIR, 133 SECOND AVE., NEW YORK CITY

Poslajte vaše darilo za veliko noč takoj, da ga dobe pravčasno.

Jaz pošiljam denar v vse kraje Jugoslavije po pošti in brajzavo.

Prejemam denar in vloge in plačam po 4% obresti.

Prodajam parobrodne listke za vse črte po originalni ceni druth.

Dopremljam rojake iz starega kraja.

Pišite za pojasnila na:

EMIL KISS BANKIR, 133 SECOND AVE., NEW YORK CITY

NOVO LETO, NOVE URE, NOVE CENE.

Dobili smo v zalogo prave Eigia matke in krasne ure, ki so tako krasne, da boste takoj na prvi pogled kupili eno. Ure so vse prave Eigia izdelane in nekaj čisto novoga. Imajo se na eni strani polniti in na drugi strani imajo črno in svetlobo ure izklopilno in s tem si ura sama odloži. Ure so vse najnovjše ure izklopilne in s tem si ura sama odloži. Črna se vse najnovjše ure izklopilne in s tem si ura sama odloži. Črna se vse najnovjše ure izklopilne in s tem si ura sama odloži.

Velika zaloga pravih glasnih Columbia Gramofonov silovito, amilno in vseh vrstnih glasilnih dobiti pri nas. Pišite po cenah. Mi smo edini urupolki v Connemaugh, Pa., za prave nove, glasne Columbia gramofone in glasila.

IVAN PAJK, 24 Main Street, Connemaugh, Pa.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Ozna oglasov je dopolnilo. Rokopisi se ne vračajo.

Narodnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inčasovno \$8.00.

Naslov na vas, kar ima biti s listom:

PROSVETA

3087-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

THE ENLIGHTENMENT

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

MEMBER of THE FEDERATED PRESS

Datum v oglepaju n. pr. (Jan. 31-23) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla narodnina. Ponovite jo pravilno, da se vam ne ustavi list.

NEMŠKI MONARHISTI NE SPE!

Monarhisti na Bavarskem, ki tvorijo del Nemške republike, ne drže križem svojih rok, ampak so prav pridno na delu za monarhijo. Organizirani so v ljudski stranki. Ime služi za krinko, kajti če bi odprto povedali, da so monarhisti, bi tudi na Bavarskem ostali v manjšini, akoravno se po vseh farovžih agitira zanje. Pod napačnim imenom so premotili volilce in dosegli so uspehe, da zdaj nastopajo za izvedenje svojih končnih ciljev — vpostavitve monarhije.

V bavarskem deželnem zboru so predlagali, da Bavarska dobi svojega predsednika. Predlog ni dobil potrebne dvotretjinske večine in je torej odklonjen.

Ta predlog odkriva namene bavarskih monarhistov. Predsednikom bi proglasili bivšega bavarskega prestolonaslednika Ruprechta. Ta bi se pa ob ugodni priliki proglasil s pomočjo bajonetov bavarskim kraljem. Vzel bi Napoleona III. za zgled.

Nemčija je danes republika in tako dejanje bavarskih monarhistov bi izzvalo državljansko vojno v Nemčiji. V tej vojni bi pa tudi drugi odstavljene nemški knezi in vladarji, med njimi seveda tudi kaiser, skušali ribariti v kalnem.

Poizkus bavarskih monarhistov je resen opomin vsem ljudstvom na svetu, ki ljubijo svobodo, da monarhistični nazadnjaki nikdar ne počivajo, ampak preže na ugodno priliko, da vpostavijo zopet kronane vladarje. Monarhisti ne dajo prav nič na to, če mora teči kri lastnega naroda v potokih, da izvedejo svoje namene in vpognejo ljudstvo v stare suženjske razmere, ker njim je lastna korist več kot ljudska, čeprav nastopajo pod krinko ljudske stranke.

Na evropskem kontinentu, kjer je ljudska večina katoliškega veroizpovedanja, je že odnekad v modi, da največji reakcionarji nastopajo pod krinko ljudske stranke. Tako ni samo na Bavarskem. Tudi na Slovenem ni nič boljše. Klerikalci se ne upajo pod svojim praviim imenom na dan, pa se imenujejo slovenska ljudska stranka. Ime vleče in obenem prikriva prave cilje nazadnjakov. In če bi kdo pogledal za kulise teh ljudskih strankarjev pri vseh narodih, kjer take stranke postoje, bi kmalu opazil, da vse niti vodijo v Vatikan. Tam je gnezdo agitacije za vladanje ljudstev po vladarjih po milosti božji.

Na Bavarskem igra farovž tudi veliko ulogo v politiki. Lahko se reče, da farovž tako mogočno vpliva v politiki kot na Slovenskem. In zaradi tega je monarhistična misel tudi bolj razvita na Bavarskem, kot v kateri drugi nemški deželi.

AKO FARMAR NI POLITIČNO ORGANIZIRAN IN SLEDI PROFESIONALNIM POLITIČARJEM...

Državnemu senatu v Coloradu je bila predložena rezolucija, ki apelira na gubernerja, da se posluži vseh sredstev, ki se mu zde potrebna, da železnice kot prometna sredstva izvrše svojo dolžnost.

Namen rezolucije je bil dober. In če bi drugača ne dosegla, bi saj pomagala dognati, kdo je zakrivil, da železnice niso kos svoji nalogi.

Rezolucija je bila sprejeta v zbornici. Ko je prišla rezolucija je bila odklonjena, dasiravno je razprava o rezoluciji pokazala, da trpe farmarji, sadjorejci, živinorejci, rudarji, delavci in trgovci zaradi pomanjkljive železniške službe.

Pritožbe govore, da na tisoče glav goveje živine, drobnice in prašičev zastoj čaka na ugodno priliko, da jih nalože na železniške vozove in odpošljejo na trge. Ravno tako imajo po neke nagromadeno rudo pri rudnikih. Taki dokazi ne vplivajo na zakonodajce. Saj jih tudi senator Tobin ni omajal, akoravno je omenil škandal Denver-Rio Grande Western železnice.

Ako bi se farmarji, živinorejci, rudarji in drugi malo bolj zanimali za svoje interese kot za gobeždanje profesionalnih političarjev, bi gotovo izvolili v državni senat moške, ki bi sklepali v interesu volilcev. Ampak farmarji in delavci se slede sladkim glasovom profesionalnih političarjev in tako ne dobe pomoči tam proti onim, ki jih tlačijo in pehaajo v revščino, kjer bi jih morali dobiti. In tako postaja glas male skupine finančnikov v Wall Streetu močnejši od glasu na sto tisoče volilcev.

Nekaj besed dopisnikom o družinskih razmerah in drugim.

Razprava o družinskih razmerah je ušla. To pomeni, da se dopisovalci in dopisovalke ne drže več predmeta; ali je zakonika ločitev v današnjih razmerah potrebna ali nepotrebna. Mesto stvarnih argumentov se pošiljajo osebne lamentacije, ki nisočas ne povedo. Nekateri dopisniki in dopisovalke imajo razpravo za navaden "špas" in se norčujejo drug iz drugega in pri tem delajo nealane dovrtice, ki ne povzročijo drugega, da s njimi šaljivo druge in izzovejo še ostrejši odgovor.

Tako se pa ne vrše razprava o važnem in v človeško življenje globoko posegajočem vprašanju. Kadar se razprava razvije na tako smer, ne služi več v poduk, ampak le razplamtuje sovraštvo in druge strasti, in končno se izide iz vsega navadna osebna polemika, ki ne pomiri duhov, ampak jih še bolj vznemiri.

Razprava pokazuje, da je mnogo dopisnikov in dopisovalk še malo čitalo o vzrokih, zakaj je zakonika ločitev potrebna. Nekaj dopisnikov je precej stvarno pokazalo na vzroke za zakonika ločitev, ali teh vzrokov večina dopisnikov in dopisovalk ne vpoštevata, ampak ali na dan s svojimi osebnimi doživljaji, kar povzroča, da se oglašajo izzvani in prisiljeni. Zdi se jim, da so bili fakti predloženi v napačni luči in za to jih popravljajo na svoj način, kar zopet na drugi strani povzroči odgovor. Taki prepri se mogoče lepo slišijo pri mizi in goriki peči, ne sodijo pa v list. Človek, ki je res napreden in zahteva enake pravice za vse, logično tudi za oba spola, se ne zanima za detaljirane družinske razmere posameznika iz enostavnega razloga, ker zavzema stališče, da je treba najprej pomesti pred svojim pragom in kadar je vse počiščeno, se takrat ni pametno, da se pogleda pred sosedov prag, ako je tam tudi kaj smeti. Zakaj? Ako človek zahteva osebno svobodo zase, mora logično privoščiti osebno svobodo tudi svojemu sosedu.

Uredništvo ne ukazuje, ampak svetuje, da naj tisti, ki se zanimajo za vzroke zakonika ločitev, študirajo knjigo "Žena in socializem", ki ima tri glavna poglavja: "Žena preteklosti, sedanjosti in prihodnosti." Knjiga se dobi v angleškem, nemškem in italijanskem jeziku. Spisal jo je znani delavski voditelj August Bebel. Priporočajo se tudi spisi velikega ruskega misleca Lev Tolstoja. Kako je ta veliki ruski mislec mislil o zakonih čitamo v "Spisih Tolstoja." V tej knjigi čitamo, da je Tolstoj rekel, da je zakon pogreb, pa kar nadaljuje: "Moja stopa sam dalje. Naprti mu težo dveh centov na hrbet in srečen bo, ker je sam. Ampak obesi mu ženo na nogo. Ta ga vleče nazaj in ga ovira pri svobodnem gibanju njegove volje."

Njegova soproga ga je pa vprašala: "Zakaj si se pa ti oženil?"

Tolstoj je pa odgovoril: "Takrat še nisem razumel vsega tega."

Njegova soproga je pa nadaljevala: "Ali hočeš s tem reči, naj menjavamo svoje naziranjaje?"

Tolstoj je žalostno skimal s svojo glavo in rekel: "Saj človek naj stremi po popolnosti. Za svojo osebo se ne morem pritoževati zaradi svojega zakona. Poznam tudi resnično srednje zakonske zveze. Kljub temu je pa zakon vse nekaj drugega kot praznik, dva bitja se združita, da drug drugemu nakladata bremena."

Žena mu je pa odgovorila: "Jaz pa mislim, da se združita, da pomagata drug drugemu."

Tolstoj se je žalostno smehljaj in dejal: "Zanesljivo to želim, ali kako naj pa izvršita to? Kako naj si pomagata drug drugemu? Združita se kot tuja in tuja si ostaneta vse svoje življenje. ... Oni, ki se žele poročiti, naj to tudi storo. Morda najdejo pot, da si pripravijo srečno življenje. Od začetka sem naj se pa gavedajo, da vodi ta korak v prepad, da pomeni padec. Potem seveda, potem naj vporabijo svojo moč, da si ustvarijo zakonsko zvezo kolikor mogoče srečno — ako je to sploh mogoče."

Taki stvarni spisi so dobrodošli, ker v resnici učinkujejo, da ljudje vedno bolj stremijo po popolnosti. Dopisnikom in dopisovalkam svetujemo, da razpravljajo stvarno, ker bomo približevali le stvarne razprave, odložili

pa vas, ki napadajo osebno in razlagajo osebne razmere.

Na razpravi so tri inicijative. Dandaj so bratje in sestre še prav malo razpravljali o njih, dasiravno ni vseeno, ako bodo sprejete ali zavrnjene. Slovenska narodna podpora jednota je uvedla inicijativo in referendum. S tem je dala članstvu moč, da odloči o pravih, po katerih se upravlja jednota. Kar članstvo sprejme ali zavrne, je postava. Po teh zaključkih se tudi uredi poslovanje jednote in nanje se odloči glavni in izvršilni odbor S. N. P. J., kadar delata svoje sklepe. Vsaka inicijativa je torej važna reč in potrebna je, da članstvo spregovori, kako sodi o nji.

Razpravljati kasneje, ko je ušoda inicijative že odločena, ne koristi. Lahko bi rekli, da nič, dokler ni inicijativna zopet zagleda, ki je bila sprejeta ali odklonjena, ali dokler zadeva ne pride na dnevni red konvencije.

Tudi o inicijativah je treba razpravljati stvarno. Kolikor bolj stvarna je razprava, toliko bolj je razumljiva članstvu.

Vsak najmanjši osebni napad izzove najmanj deset drugih takih napadov in razprava uide s prave poti, uredništvo pa prejema od vseh strani pod nos, kakor da so uredniki pisali dopise stvarne vsebine.

Pravila Slovenske narodne podporne jednote dajejo članstvu pravico do razprave in kritike. Razprava in kritika pa imajo svojo mejo. Biti morajo stvarne. To pomeni, da se nanašajo samo na stvar, ki je na razpravi. Ako razpravljamo o zakoniki ločitvi, ni stvarno, ako Jože ali Antonija pripovedujeta, kako živita v zakonu in podtikata drug drugemu vzroke za nesporazum v zakonu. Javnost prav nič ne zanima, kaj življenja posameznih zakonikih parov, a ravno tako ne zanimajo javnosti detajli iz življenja samecev, ki se počejo leniti. Kdor vlačil take detajle v razpravo ni objektivni kritik, ampak je subjektivni kritik. To pomeni, da so pri njegovi kritiki merodajni predsodki. Kjer odločajo predsodki, tam ni kritika objektivna in zategadelj več škodi kot koristi. Taka kritika nima tudi za javnost nobene vrednosti, ker ne sloni na znanstvenem raziskovanju, ampak izvira, kot že rečeno, iz predsodkov.

Kopernik.

PO GARRETT F. SERVISSU.

Astronomi po vsem svetu so zadnji mesec slavili 450-letnico rojstva Nikolaja Kopernika, ki se je rodil 19. februarja 1473. v Thornu na Poljskem.

Slava Kopernika nadkričuje slavo Kristofa Kolumba, ki je njegov sodobnik. Kolumb je šel prvi na pot čez Atlantik, ko je bil Kopernik star 19 let. Kolumb je radikalno spremenil geografijo sveta. Kopernik pa avstronomijo.

Kolumb je odkril Ameriko, del sveta, majhnega pračka v vesolju, dočim je Kopernik odkril naše osolnje s solncem v sredi in z družino planetov okrog solca, vrtečih se okrog njega.

Kolumb je verjel, da je zemlja okrogla — in takrat je bilo malo ljudi, ki so to verjeli — ker drugače ne bi bil nameraval priti v Indijo na vzhodu a potovanjem proti zapadu, toda Kolumb ni vedel, da se okrogla zemlja suče okrog svoje osi in okrog solca. On je mislil, kakor so takrat v splošnem mislili vsi, da je zemlja središče vesolja in da stoji na miru, dčim se solnce suče okoli nje.

Kopernik je zavrgel staro, napačno vero in razsedel svet, da gavno narobe je res: zemlja se vrti okrog solca. Kaj je tista sila, ki žene zemljo na njenem potu okrog velikega ognjenega centralnega telesa, tega Kopernik ni vedel. Treba je bilo štirih velikih nov — Tycho, Kepler, Galileo in Newton — ki so mu sledili, da so rešili to uganko. Ampak Kopernik jim je dal ključ.

Kopernikovo odkritje je naložilo na veliko opozicijo pri teologih, ki so imeli glasno besedo v imenu vere. Rekli so, da hoče Kopernik ponižati zemljo, na kateri "Bog noge drži"; vpili so, da ni mogoče, da bi se zemlja vrtela okrog solca, ker to nasprotuje naukom svetega pisma. Teologi, ki so zagovarjali stari aristotelo-plolemajski geocentrični (zemlja-srednji) sistem, so pobijali Kopernikovo odkritje, češ da ne "čitajo" zemljinega vrtenja in zato ni res. Končno pa je zmaga-la resnica, katero je odkril veliki Kopernik. Toda vzelo je precej časa.

Kaj je združni trg?

Veliko se danes čita in razpravlja o združnih trgih, ki jih zahtevajo farmarji.

Kaj je torej združni trg? Danes nimamo združnih trgov, ampak trgi so privatni. Farmarji pošljejo svoje produkte na trg. Na tem privatnem trgu so gospodarji prekupčevalci ali posredovalci. To so ljudje, ki posredujejo med farmarjem in konzumentom. Ti ljudje prejemajo produkte, ki jih farmarji pošljejo na trg. Farmarjem plačajo produkte po ceni, ki jo sami določajo. Za to se je zgodilo že večkrat, da je farmar za voz krompirja, ki ga je poslal na trg, prejel le par dolarjev, drugo je pa šlo za razne troške in profit onim, ki posredujejo med farmarjem in konzumentom.

Združni trg pomeni nekaj drugega. Farmarji oddajo produkte zase in jih prodajajo konzumentom tako, kot jih potrebujejo, mesto da jih takoj prodajo trgovcem, ki tržijo na debelo.

Da se to zgodi, morajo farmarji osredotočiti svoje produkte. Vsak posamezen farmar ne more poslati svojih produktov na trg, kakor se je godilo prej, ko je pošiljal produkte na privatni trg. Osredotočenje produktov pomeni, da večje število farmarjev sbera skupaj produkte in jih po potrebi pošlje na trg, kadar trg te produkte zahteva.

Tako odpadejo prvi stroški, ki jih je imel vsak farmar posebej, ko je poslal produkte na trg. Pošiljanje produktov je uravna-na in tako ne pride nekega dne preveč produktov na trg, drugega dne pa zopet premalo.

Manjše farmerske združbe so dosegle še precejšnje uspehe a doslej pošiljanjem produktov na trg. Treba se je spomniti le sadjerejev v Kaliforniji, ki so organizirani v Fruit Growers Association. Za pošiljanje produktov na združni trg nam mora služiti za vzgled danako združništvo, medtem ko je za konsumenta boljše rokodelsko združništvo. Oba združna sistema pa delata zopet roka v roki.

Mislimo al, da vsi farmarji v eni državi ali pa v dveh ali treh državah, pripadajo k eni taki tržni združbi. Delavci v mestu so zopet organizirani v združbi, ki ima svoje podružnice po vsem mestu, v katerih kupujejo svoje potrebščine. Farmerska tržna združba prodaja produkta delavski konzumni združbi in delavski za druga jili zopet odda svojim članom. Pri taki kupitvi so odpadli vsi posredovalci, a farmar je prejel za svoje produkte male višje ceno, delavec v mestu je pa prejel produkte po nižji ceni, kot prej ko so produkti prihajali na privatni trg, in šele po privatnem posredovanju do delaven.

Kako združništvo dela v korist farmarja imamo izgleda na Danskem, kjer je združništvo med farmarji najbolj razvito. Združniki, ki so študirali združništvo, izjavljajo, da kadar bodo produktivne in konzumne združbe, spopolnjene, tedaj nado-mestijo sedanje privatne korporacijske interese.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Gowanda, N. Y. — Prosveta je svojočasno priobčila članek o oškodninskem zakonu v državi New York. Obrnite se v tej zadevi za pojasnila na okrajni urad Vašega mesta (county office) ali pa na svezni department za delo (Labor Department) v Washingtonu, D. C. — Pozdrav!

Lumberport, W. Va. — Obrnite se za podatke na "Brotherhood of Locomotive Engineers", Cleveland, Ohio". Uredništvo Vam v tem oziru ne more dati drugega nasveta. — Pozdrav!

West Frankfurt, Ill. — Družni odbor društva šte. 313. — Uredništvo je Vašo objavo takoj izročilo predsedniku S. N. P. J., da se zadeva uredi po pravilih. — Pozdrav!

Chicago, Ill. — Uredništvo Edinosti! — Ko smo razposlali več ko tisoč pism, v katerih smo se obrnili za zgodovinske podatke na tajnike raznih kulturnih, gospodarskih in političnih društev, na uredništva raznih listov ne glede na versko in politično prepričanje, smo se verjeli, da lepa beseda najde tudi lepo mesto. Zdaj smo za ene skušnjo bogatejši. Prepričali smo se, da celotno stanje celotne sirovina ostane sirovina. neotesane ostane neotesane, pa magari če je dvajset let trgal svoje hlače po šolskih klopih in če tudi lahko zapiše pred svoje

Meteortti.

Ali čitajo člani S. N. P. J. zapiski sej gl. odbora naše jednote tako dobro, kakor jih čitata patra Kazimir in Hugo? Mnogo članov jih kajpada čita, toda Kazimir in Hugo jih čitata pod mikroskopom in — zastoj. Marijiva "bravea"!

V Chicagu je zdaj lev na prostitutke. Navadno pravijo, da jih ni, ali ko se spravi nanje — jih pa kar mrgoli. To se običajno dogaja pred vsakimi županskimi volitvami. Ob takih prilikah so vladajoči gospodje naenkrat za "čisto mesto", za moralno, za izbrisanje greha. Ko pa minejo volitve, je zopet vse po starem. Volilna masa hitro zaspi in spi.

Klerikalci v srednji Evropi in Franciji ter fašisti v Italiji so baje na delu za obnovo "avetega rimskega cesarstva".

Tutankamen je mogoče tudi za obnovo staroegiptovskega kraljevstva.

"Sveto rimsko cesarstvo" je bilo mogoče le enkrat, le v eni dobi, ampak ta doba je že tisoč let za nami.

Klerikalci lahko sanjajo. Te pravice imajo.

V Chicagu je dijak, ki je alep, pa "vidi" a obraznimi črtili. Fant hodi okrog brez vodnika in palice in patačeno opiše vsak predmet pred seboj.

Na Španskem je mladenič, ki vidi skozi železo. Zdravniki poročajo, da ima Roentgenove žarke v oseh.

Ali je konfuzna povejna doba odgovorna tudi za te fenomene kot je za fašiste, orjunece, imperialistične blaznike in kralje, ki obdružujejo z delavskimi voditelji?

Kdor se še čudi, zakaj ni revolucije na Angleškem, naj si prečita vest, kako so voditelji Delavske stranke "lomili kruh s kraljem pri eni mizi", pa mu bo odleglo.

Revolucija v Angliji pride, ampak teh voditeljev ne bo zraven.

Glasilo hrvaških orjunecev (jugoslovanških fašistov) v Zagrebu piše, da "Bog je zato Bog, ker je vsemogočen, ker je sila." — Torej tudi Bog je fašist!

Modrovanje starega Canjarja! Danes je oblačno. Solnce ne vidi. Danes torej ni izšlo.

Moja krava nima mleka. Ker moja krava nima mleka, nima nobena krava mleka.

Šlihal sem, da je v Rusiji Moskva. Jaz tega ne vem, in cesar ne vem, tega ni.

(Prosim, vrzite mi kak drobci v klobuk in podajte klobuk naprej.)

General Degoutte pravi, da Francozi ostanejo tisoč let v Rabru in vodja italijanskih fašistov blebeče, da bodo fašisti vladali Italijo najmanj sto let.

Z drugimi besedami: sveto rimsko cesarstvo še danes strahuje Evropo in Napoleon je še danes francoski cesar.

Ako hočejo delavci imeti dobre vlado, jo morajo sami ustvariti. Vsaka vlada je dobra — za tiste, katerim služi.

Kapitalistična vlada je dobra za kapitaliste.

Sakserjev list je ponatnil vse, kar je izšlo v slovenskem jeziku, izvzemši morda računice očeta Pohlna. Ponatnil je tudi stvari iz "Prosvete", ki so bile ponatnjenjene v ljubljanskih listih. Roman, katerega snov bi bila zajeta iz Sakserjevih družinskih razmer, bi seveda vlekel naročnike, ali ker je kaj takega nemogoče v Sakserjevem organu, se mora zadovoljiti s šundromani in pariškega življenja.

Ako more kdo pisati zgodovino "satanizma v Ameriki", sta za to delo najsposobnejša patra Kazimir in Breneclj. Onadva se najbolj razumeta na satana in satanizem.

K. T. B.

ime črki "dr.". Ali ni res tako uredništvo Edinosti! — Pozdrav!

Chicopee, Kana. — Vaš dopis je bil priobčen v št. 52, ki je izšlo dne 2. marca. — Pozdrav!

Naročite se in širite svoje glasilo "Prosveta".

1

Sp. Wabash Ave., Chicago, Ill.

.....